

دکتر حسن احمدی

عضو هیات علمی و استاد بازنشسته دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران

← سارا ادیب و سیده مریم موسوی

دکتر حسن احمدی (متولد ۱۳۲۲ در دامغان) نویسنده، استاد، دانشمند، عضو هیات علمی دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران و عضو پیوسته فرهنگستان علوم می‌باشند. ایشان دارای مدرک کارشناسی جنگل و مرتع از دانشگاه تهران (۱۳۴۵)، کارشناسی ارشد فرسایش و رسوب از دانشگاه بردو فرانسه (۱۳۵۰) و دکترای آبخیزداری از دانشگاه بردو فرانسه (۱۳۵۳) است.

در شهریور ماه ۱۳۹۲ پایگاه استنادی علوم جهان اسلام، ۲۰ دانشمند پر تألیف ایران در حوزه علوم کشاورزی را معرفی کرد. مقاله‌های این دانشمندان در نشریه‌های علمی معتبر کشور چاپ شده و در ISC نمایه‌سازی شده‌اند. در این فهرست دکتر حسن احمدی در رتبه هفتم فهرست ۲۰ دانشمند پر تألیف ایران در حوزه علوم کشاورزی جای دارند.

دکتر احمدی علاوه بر تربیت نیروهای علمی و متخصص در عرصه دانشگاهی، تحقیقات و تألیفات گوناگونی در زمینه منابع طبیعی داشته است. از جمله می‌توان به تألیف کتاب «ژئومورفولوژی کاربردی» و «فرسایش آبی» اشاره کرد. نویسنده در جلد اول فرسایش آبی آن را به تصویر کشیده و در جلد دوم، بیابان و فرسایش بادی را توضیح داده‌اند.

این دو کتاب به‌عنوان پایه در دانشکده‌ها تدریس می‌شوند. (این دو جلد کتاب برنده کتاب سال، مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران است)، «کنترل برف و بهمن» این کتاب حاصل کوششی چند ساله است که به منظور تألیف یک کتاب دانشگاهی پایه، در زمینه تخصصی برف و بهمن صورت گرفته است. این اثر، بر اساس سر فصل‌های تعیین شده توسط شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و مباحث علمی و جدید، با تأکید بر مبانی کاربردی تألیف شده است. «سازندهای دوره کوتاه‌تر»، «فرهنگ مرتع و آبخیزداری» و «ژئومورفولوژی مناطق خشک و نیمه خشک» از دیگر تألیفات این بزرگوار است..

خودتان را معرفی بفرمائید.

به نام خدا، بنده حسن احمدی هستم. در سال ۱۳۴۲ کنکور دانشگاه شرکت کردم، اون موقع کنکور دانشگاه مثل کنکور امروز نبود. یعنی یک امتحان کلی داشت و بعد هر دانشگاهی برای خودش یک امتحان داشت. در دانشگاه تهران رشته دندان پزشکی و کشاورزی رو انتخاب کردم. در هر دو رشته قبول شدم و رشته کشاورزی را انتخاب کردم. اون زمان رشته کشاورزی هم تراز رشته‌های پزشکی بود. در اون سال روند کار طوری بود که دو سال عمومی می‌خواندیم و دو سال بعد تخصصی می‌شد.

چرا رشته کشاورزی را انتخاب کردید؟

می‌خواستم برای خودم کار کنم. بروم در حرفه کشاورزی و امکاناتی داشتم که می‌خواستم کار کنم. دو سال اول که تموم شد، سازمان ملل اعلام کرد که می‌خواهد دانشکده جنگلداری در ایران ایجاد کند. کشور ایران رو با توجه به اکوسیستم و شرایط اقلیمی منحصر به فردی که دارد، انتخاب کردند. ما هم رفتیم رشته جنگل و مرتع. سال ۱۳۴۳ انتخاب رشته کردم. اون موقع فقط یک رشته بود. بنده شهریور سال ۱۳۴۷ در دانشکده به عنوان دستیار استخدام شدم. حدود یک سال و نیم کار کردم و بعد رفتم فرانسه برای ادامه تحصیل. فوق لیسانس جنگل و مرتع گرفتم. یک فوق لیسانس دیگر برای فرسایش و رسوب گرفتم، بعد ادامه دادم برای دکتری و به تدریج مدارج علمی طی شد.

به نظر شما آیا تفکیک رشته کشاورزی و منابع طبیعی درست بوده؟

بله؛ تفکیک درسته. چون منابع طبیعی جایگاه خودش رو داره و فرق می‌کنه. ولی کشاورزی دست‌سازه. اما اکوسیستم‌ها مثل مرتع و جنگل دست‌ساز نیستند. به عبارتی اکوسیستم کشاورزی را مردم ایجاد کردند. شرایط فعلی باعث بحران در منابع طبیعی شده است؛ البته اگر طرح جامع‌نگری ایجاد شود، مشکلات حل خواهد شد. واحدکاری در منابع طبیعی باید حوضه‌آبخیز باشد. باید مدیریت شود تا از هزینه جلوگیری شود، از متخصصین بهتر استفاده شود و نتیجه بگیریم.

وضعیت عمومی منابع طبیعی ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

بسیار بحرانی است! کار منابع طبیعی با کمک مردم است که موفق می‌شود. ۸۰٪ تخریب منابع طبیعی عامل انسانی دارد و ۲۰٪ عوامل طبیعی مثل خشکی و خشکسالی. در سال‌های ترسالی باید برای خشکسالی برنامه‌ریزی شود. من پیش‌بینی کردم اگر به این رویه پیش برود، بخش مرکزی ما تا سال ۱۴۲۰ به طور کلی از بین خواهد رفت.

چه اقداماتی در گروه احیاء مناطق خشک و کوهستانی صورت گرفته که این معضلات رفع شود؟

دانشگاه مرکز تربیت نیروی انسانی است. انگیزه‌ها ضعیف شده است. دانشجویان باید برای اجرای طرح‌ها پیش قدم شوند. سازمان منابع طبیعی و محیط‌زیست یک سازمان مشورتی هست و اجرایی نیست.

نظر شما در ارتباط با روند سدسازی چیست؟

از بزرگ‌ترین معضلات ما سدسازی هست، همه سدها پایین دستشون تخریب شده است. در زمان‌های گذشته خواستن برق تامین شود و کشاورزی را گسترش دهند. چی کار کردن سد زدن! مثلاً سد کرج پایین دستش شهریار بود، محصولات کشاورزی و باغی فروانی داشت ولی الان کلاً مسکونی شده است. ارومیه خشک شد زاینده‌رود خشک شد؛ اگر کارخانه‌های فولادسازی در اصفهان نبود ما این معضلات را در اصفهان نداشتیم. نگاهی به زمین بیاندازیم اگر انسان زمین را موجود زنده می‌پنداشت بی‌گمان این‌گونه تخریبش نمی‌کرد بی‌گمان زمین موجود زنده هست، اما پایه‌ی زیست‌شناسی از ابتدا به کودکان می‌آموزد که جان‌داران آن‌هایی هستند که نفس می‌کشند، غذا می‌خورند، رشد می‌کنند و زادآوری می‌کنند پس یعنی زمین از منظر زیست‌شناسی مرده است. انسان با این دیدگاه بزرگ می‌شود و بی‌آنکه چیزی به زمین بدهد به بهره‌کشی از آن می‌پردازد آنچه امروز در کره‌ی زمین می‌بینیم و به آن توجه نمی‌کنیم، اینکه زمین یک موجود زنده هست و جنگل‌ها و مراتع شش‌های زمین‌اند، رودخانه‌ها رگ‌های خونی زمین‌اند، اقیانوس‌ها قلب زمین هستند، چون همه چیز می‌رود به آنجا. در سیل اخیر کشور اساتید مختلف جمع شدند و مقاله ۷۰۰ صفحه‌ای نوشتن ولی عملی نشد. منابع طبیعی باید کاربردی باشه، باید عملی باشه نه تئوری!

به نظر شما علل اصلی عدم تمایل و کاهش انگیزه دانشجویان چه مواردی است؟
انگیزه باید ایجاد کرد، باید بریم ادارات منابع طبیعی کار کنیم. دانشجویان باید همت کنند،
در سازمان منابع طبیعی، وزارت نیرو، سازمان محیط زیست دنبال کار بروند. دانشجو باید
مطالبه گر باشد.

آرزوی شما برای ایران؟

از این سرزمین باتوجه به پتانسیل های طبیعی، انسانی و معدنی استفاده کنیم تا مردم
آرامش نسبی از نظر اقتصادی و اجتماعی داشته باشند.

